

Letectví a jeho dopady na životní prostředí

Letectví je celosvětově jedním z největších a nejdůležitějších průmyslových sektorů. Nejde přitom jen o samotný provoz letadel. S letectvím souvisí řada přidružených činností od vybavení letadel přes zajištění bezpečnosti cestujících, odbavení zavazadel nebo občerstvení na palubě až po řízení letového provozu.

Vazbou mezi letectvím a odpovědností za dopady na životní prostředí se odborná veřejnost nezabývala až do konce sedmdesátých let minulého století. O tom, jaká je dnešní situace v této oblasti, jsme si povídali s Hanou Kulhovou, vedoucí Oddělení pojištění leteckých rizik ve společnosti RENOMIA.

Škody v oblasti letectví jsou stále složitější a komplexnější, právě i díky tomu, že je kladen větší důraz na environmentální dopady. Jaká rizika v této oblasti převažují a existuje pojištění ochrana proti škodám způsobených na životním prostředí v pojistné smlouvě o pojištění obecné odpovědnosti za škodu?

Znečištění životního prostředí může být v leteckém sektoru způsobeno z různých zdrojů. Jsou to například emise z letadel a vozidel pohybujících se na letištních plochách, činnosti vyplývající z různých aktivit na letišti (pozemní provoz) jako jsou plnění paliva do letadel, skladování paliva nad/pod zemí a provoz potrubního systému, provoz letadel, údržba letadel a pozemního zařízení, prostory pro výcvik hasičů, odmrazovací činnosti probíhající na letištní ploše nebo provoz terminálu včetně činností odpadového hospodářství. Situaci mohou ještě zhoršit případné stavební činnosti a rozvoj na letištích, včetně získávání dalších pozemků a prostor. Náklady na odstranění následků znečištění životního prostředí mohou zahrnovat újmy na zdraví, životě a majetku třetích osob, náklady na vyšetřování, čištění a znovuobnovení, na dohled a monitorování, na právní ochranu, na úhradu ztráty vzniklé nemožností užívání prostor a vzniklé přerušením provozu, na obnovu přírodních zdrojů. A pochopitelně samotné škody na životním prostředí.

Když se podíváme na konkrétní příklady škod na životním prostředí ze světa (viz Infobox), mají tyto škody vliv i na samotné pojistitele?

Určitě, nevýznamnější škody ze světa ovlivňují i pojišťovny, které musely reagovat na vzniklé situace vytvořením potřebného pojistného krytí. To musí poskytnout pojištnou ochranu nejen poškozeným, ale umožní krýt i náklady na odstranění či alespoň zmírnění škod těm, kteří za vznik škody nesou odpovědnost.

Pojistné krytí navíc často není dostatečně obsáhlé s ohledem na relevantní výskyt škod způsobených přímo na životním prostředí, bývá limitováno jen na škody vzniklé na zdraví/životě a majetku třetích osob.

Krytí škod způsobených na životním prostředí v „tradičních“ pojistných smlouvách o pojištění majetku a odpovědnosti za škodu je tak stále diskutovaným tématem napříč celým pojistným trhem.

Může být řešením rozšířit stávající smlouvu o nové typy škod?

Některá rozšiřující ustanovení pojistných smluv zahrnují krytí škod způsobených na životním

prostředí následkem požáru, vichřice, úderu blesku, výbuchu, kolize, ale je stále limitováno na škody vzniklé na zdraví/životě a majetku třetích osob. Jiné širší formy pojistné ochrany mohou garantovat krytí určitých typů náhlých a nahodilých znečišťování, kde pojistitelé mají striktní požadavky na periody provádění kontrol bezpečnostních zařízení a hlášení výsledků těchto kontrol, ale i toto krytí je limitováno na škody vzniklé na zdraví/životě a majetku třetích osob.

Uplatňují se při pojištění leteckých rizik v tomto ohledu nějaké specifické přístupy odlišné od jiných průmyslových odvětví?

Na leteckém pojistném trhu se standardně do pojistných smluv zahrnuje omezení pojistného krytí v rozsahu podmínek „AVN46B - Smluvní ujednání o vyloučení škod způsobených nadměrným hlukem, zamořením a podobnými riziky“. Tyto podmínky uvádějí, že pojistná smlouva se nevztahuje na škody přímo nebo nepřímo vzniklé, zaviněné nebo vzniklé jako důsledek zamoření a znečištění jakékoliv povahy, pokud taková škoda nebyla způsobena nebo nevznikla v důsledku srážky, požáru, výbuchu nebo kolize nebo k ní nedošlo během nouzové situace za letu, která si vyžádala provedení abnormální operace s letadlem.

Dalším problémem jsou výluky či výjimky z pojistného krytí. Jaké existují v takových případech, o kterých hovoříme?

V rámci pojistných smluv u „tradičních“ pojištění majetku a odpovědnosti za škodu, ale i v širších formách pojistného krytí nalezneme významné výluky a výjimky, jako jsou například postupné uvolňování látek, odpovědnost regulátora, nakládání s odpadem, poškození přírodních zdrojů a biologické rozmanitosti.

Řešením, jak předejít výlukám, je tedy pořídit si specializované pojištění, které kryje i environmentální škody?

Ano, pojistné produkty specializující se na pojištění škod způsobených na životním prostředí jsou navrženy v širokém spektru environmentální odpovědnosti. Tyto pojistné produkty mohou již zahrnovat krytí výše zmíněných rizik, či dále náklady vzniklé s přerušením provozu následkem takové události, újmy způsobené třetím osobám na jejich životě/zdraví/majetku, právní náklady, náklady na přepravu, odpovědnost za cizí úložiště odpadu, odpovědnost za podzemní cisternové úložiště, ale i pre-existing conditions (akceptace stavu před sjednáním pojištění). Takové pojistné smlouvy by měly být „šité na míru“ a pokrývat odpovědnost vlastníka letiště anebo provozovatele pozemního provozu na letišti, ale také odpovědnost dodavatelů, zhotovitelů a dalších subjektů působících na letišti, vyplývající z nároků na náhradu škody následkem zhoršení stávajícího znečištění nebo jiného úniku/znečištění způsobeného stavebními, vývojovými nebo sanačními činnostmi. Zohledňuje se mnoho kritérií a zákonných požadavků, ověřuje se, že všechna environmentální rizika jsou správně vyhodnocována, zkoumá se i historie znečišťování v daném místě. Důležité je také prověřovat, zdali je dostatečný způsob vyhodnocování a řízení environmentálních rizik.

Co tedy svým klientům v oblasti letectví doporučujete?

Určitě ověřovat sjednaný rozsah pojistného krytí, vyhodnotit případné mezery, nedostatky a vhodným rozsahem pojistného krytí je buď doplnit nebo nahradit tak, aby pojištění splnilo svůj účel. A když to s řízením environmentálního rizika myslí opravdu vážně, je také vhodné zapracovat podmínky ochrany životního prostředí formou požadavků na pojištění směrem ke smluvním stranám - dodavatelům, zhotovitelům a dalším. Tedy chránit nejen sebe a svou odpovědnost, ale vyžadovat ji i po třetích stranách a obchodních partnerech.

Hana Kulhová

Oddělení pojištění leteckých rizik

[RENOMIA, a. s.](#)

Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 421 767

e-mail: info@renomia.cz

Infobox:

Konkrétní příklady environmentálních škod v letectví

Únik leteckého paliva při stavebních pracích na letišti

V průběhu výkonu činnosti zhotovitele díla pracujícího na letištní ploše uniklo 150 tisíc litrů leteckého paliva do země namísto toho, aby bylo natankováno do letadel. Vyšetřování události odhalilo, že část z vrtného stroje pracujícího na letištní ploše uvízla v podzemním přívodním potrubí paliva. Navzdory všem přijatým opatřením z potrubí stále unikalo palivo do země. Tato událost vyvolala otázky ohledně podzemních nebezpečí a role vlastníků pozemků a dodavatelů.

Distribuce paliva

Společnost, která dodávala a distribuovala palivo na letišti, vážně znečistila podzemní vodu minimálně 139 tisíci litry paliva, které unikalo rychlostí sedm litrů za vteřinu. Únik byl náhodně objeven při vyšetřování jiného incidentu.

Odmrazování letadel

Vedoucí pracovník letiště byl uvězněn za to, že pod jeho vedením letiště znečišťovalo řeku nezákonným vypouštěním odmrazovacích sloučenin produkovaných při provádění odmrazovacích prací na letadlech na přistávací dráze. Kontaminace, která představovala 85násobek úrovně přijatelnosti, byla zjištěna po provedené kontrole speciálním zařízením.

Hašení požáru

Letištní správa objevila kontaminovanou půdu a podzemní vodu na jednom ze svých letišť, které bylo standardně monitorováno více než 50 let. Byly zahájeny čistící práce, zaměřené především na chemické sloučeniny perfluorooktansulfonát (PFOS) a perfluorooktanovou kyselinu (PFOA). Obě sloučeniny byly klasifikovány jako potenciální zdroj ohrožující lidské zdraví, divokou zvěř a životní prostředí, neboť mohou kontaminovat i pitnou vodu. Tyto chemikálie se nerozkládají snadno, takže letiště by měla být obezřetná, pokud jde o jejich existenci, a to i v případě, že byly použity již před mnoha lety. Je pravděpodobné, že kontaminace v tomto případě pochází z výcviku hasičů, a sahá až do šedesátých let minulého století, kdy pěna, která obsahovala tyto sloučeniny, se běžně používala k hašení požárů.

Další články:

- [Legal Innovation Day 2026: Praktické využití umělé inteligence v právní praxi](#)
- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [Festival jako prestižní teambuilding](#)
- [Spojení Generali České a Právní ochrany D.A.S. přináší první výhodu: navýšení pojistného limitu na 5 milionů](#)
- [Kultura jako prestižní benefit: Proč by právní firmy měly sázet na „inteligentní zážitky“? Rozhovor s JUDr. Martinou Jankovskou](#)
- [Wolters Kluwer uvádí na český trh AI právní pracovní prostor Libra s integrovaným obsahem ASPI](#)
- [Jak ušetřit na energiích, aniž byste porušili zákon](#)
- [SLUTO DAŇOVÁ & ÚČETNÍ firma roku 2025: Kdo se letos zařadil mezi špičky oboru?](#)
- [Novela stavebního zákona, transparentní odměňování a AI v právní praxi: zveme na odborné konference Wolters Kluwer](#)
- [Zásady a principy soukromého práva jako základ moderní právní praxe. Proč má studium LLM smysl nejen pro právníky](#)
- [Kmenové listy v s.r.o. - právní rámec, převod a praktické dopady](#)